

УДК 721.012

DOI: 10.30838/J.BPSACEA.2312.251022.51.891

АКТУАЛЬНІ ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ КІНОСТУДІЙНИХ ПРОСТОРІВ З УРАХУВАННЯМ ПОТРЕБ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП ТА ОСІБ ІЗ ВАДАМИ ЗОРУ

КОМАРОВ К. О.^{1*}, канд. арх., доц.,

КОМАРОВ М. О.², аспір.

^{1*} Кафедра архітектурних конструкцій, Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури, Вознесенський узвіз, 20, 02000, Київ, Україна, тел: +38 (068) 702-76-84, e-mail: k.o.komarov@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5024-2233

² Кафедра теорії, історії архітектури та синтезу мистецтв, Національна академія образотворчого мистецтва та архітектури, Вознесенський узвіз, 20, 02000, Київ, Україна, тел: +38 (068) 592-92-61, e-mail: mykhailo.komarov@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7977-7095

Анотація. Постановка проблеми. Наразі в Україні діють дві великі кіностудії, створені ще у першій половині ХХ століття – Одеська та Київська ім. О. Довженка. На момент будівництва вони розташовувались поза містом, однак, станом на 2022 рік, в результаті органічного урбаністичного розвитку міст опинились практично в їх центрах. Відтак, у центральних районах міст розміщені об'єкти з історичною спадщиною, зеленими зонами, які, втім, мають обмежений доступ для містян, і особливо для маломобільних груп. **Мета та завдання дослідження.** Основна мета роботи – визначення актуальних шляхів використання кіностудійних просторів з урахуванням маломобільних груп населення та осіб із вадами зору. Завданням дослідження став аналіз діяльності кіностудій у структурі міста та виявлення й класифікація методів адаптації просторів до більш актуального використання комплексів та територій для їх активації в міському середовищі. **Висновки.** Керівництва державних кіностудій України намагаються самостійно актуалізувати функціональне наповнення своїх студій. Однак більшість таких модернізацій мають скоріше хаотичний характер. Відтак є необхідність розроблення цілісної стратегії функціональної актуалізації для кожної державної кіностудії з урахуванням її наповнення, розташування в структурі міста та функціонального оточення. Це дозволить перетворити пасивні закриті виробничі зони в центральних районах міст на частково відкриті активні рекреаційно-креативні простори та урбаністичні культурні вузли.

Ключові слова: кіностудії; маломобільні групи; незорове сприйняття; урбаністичні простори

ACTUAL WAYS OF USING FILM STUDIO SPACES WITH CONSIDERATION OF THE NEEDS OF PEOPLE WITH REDUCED MOBILITY AND THE VISUALLY IMPAIRED

KOMAROV K.O.^{1*}, *Cand. Sc. (Arch.), Assoc. Prof.*,

KOMAROV M.O.², *Postgrad. Stud.*

^{1*} Department of Architectural Structures, National Academy of Fine Arts and Architecture, 20, Voznesenskyi Descent, Kyiv, 02000, Ukraine, tel. +38 (068) 702-76-84, e-mail: k.o.komarov@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-5024-2233

² Department of Theory, History of Architecture and Synthesis of Arts of the National Academy of Fine Arts and Architecture, 20, Voznesenskyi Descent, Kyiv, 02000, Ukraine, tel. +38 (068) 592-92-61, e-mail: mykhailo.komarov@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-7977-7095

Abstract. Problem statement. As of 2022, there are two large film studios in Ukraine, created in the first half of the 20th century – Odesa film studio and the one in Kyiv named after O. Dovzhenka. At the time of construction, they were located outside the city, however, as of 2022, as a result of the organic urban development of the cities, studios found themselves practically in the centers of the cities. Therefore, in the central areas of cities there are objects with historical heritage, green zones, which, however, have limited access for citizens, and especially for groups with reduced mobility. **The purpose of the article.** The main goal of the work is to determine the actual ways of using film studio spaces, taking into account groups of the population with limited mobility and people with visual impairments. The task of the research is to analyze the activity of film studios in the structure of the city and to identify and classify methods of adapting spaces to a more relevant use of complexes and territories in order to activate them in the urban environment. **Conclusions.** The Boards of the state film studios of Ukraine are trying to independently update the

functional content of their studios. However, the majority of such modernization cases are rather chaotic in their nature. Therefore, there is a need to develop a holistic strategy of functional actualization for each state film studio, taking into account its content, location in the city structure, and functional environment. This will make it possible to transform passive closed production zones in the central areas of cities into partially open active recreational and creative spaces and urban cultural nodes.

Keywords: *film studios; low mobility groups; non-visual perception; urban spaces*

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні діють дві великі кіностудії, створені ще у першій половині ХХ століття – Одеська та Київська ім. О. Довженка.

Побудовані свого часу за містом, станом на 2022 рік, у результаті органічного урбаністичного розвитку міст, вони опинились практично в їх центрах (рис.).

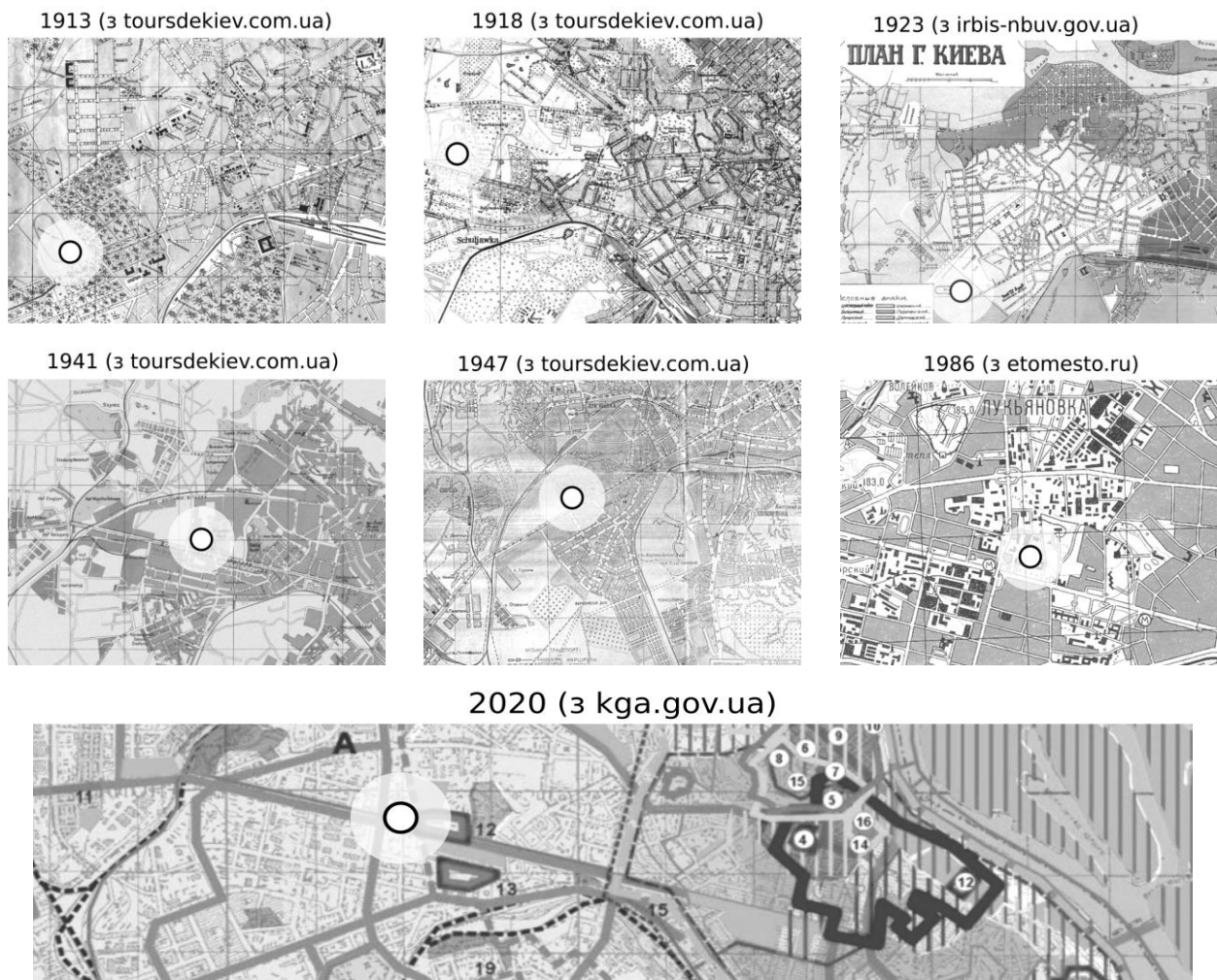


Рис. Територія кіностудії ім. О. Довженка в урбаністичній структурі м. Київ

Відтак, у центральних районах міст розміщені об'єкти з історичною спадщиною, зеленими зонами, які, втім, мають обмежений доступ для містян, і особливо для маломобільних груп.

Мета та завдання дослідження. Основна мета роботи – визначення актуальних шляхів використання кіностудійних просторів з урахуванням

маломобільних груп населення та осіб із вадами зору.

Завданням дослідження стали аналіз діяльності кіностудій у структурі міста та виявлення й класифікація методів адаптації просторів до більш актуального використання комплексів та територій для їх активації у міському середовищі.

Виклад основного матеріалу.

Актуалізація територій державних кіностудій в урбаністичній структурі міст – це суто практичне питання.

Його вирішення може мати позитивний вплив на життя як окремих районів, так і цілих міст, адже кіностудії можуть ставати новими активними рекреаційними зонами та урбаністичними вузлами, які так необхідні сучасним містам.

Певні заходи в цьому напрямку було імplementовано на Одеській кіностудії: модернізовано адміністративний корпус; один із павільйонів перетворено на сучасний технологічний артцентр (імені Віри Холодної). На Київській кіностудії ім. О. Довженка басейн для фільмування водних сцен (який давно не використовувався за призначенням) перетворено на автокінотеатр. Також на території студії періодично проводились масові культурні заходи (СХЕМА, ГогольFEST).

Хоч такі зміни і вказують на наявність позитивних тенденцій в поступовому переосмисленні просторів кіностудій, вони більшою мірою залишаються хаотичними. [5].

Відтак, необхідний комплексний підхід до вирішення проблеми, адже розпоряджатися набутим у минулому державним майном необхідно якомога раціональніше, пристосовуючи його до нових умов господарювання [7].

Разом із новим смисловим наповненням кіностудій необхідно також забезпечити безбар'єрність простору для людей з інвалідністю, що на законодавчому рівні частково передбачено ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» [1]. Крім пандусів, які наразі практично відсутні на студіях, слід передбачити тактильні смуги, аудіоінформування та спеціальні покажчики. «Небезпечні фрагменти пішохідних шляхів екскурсійного маршруту необхідно облаштувати «акустичними плитами», які посилюють звукові коливання від кроків. Екскурсійний маршрут варто прокладати таким чином, щоб відкриті зони ритмічно чергувалися із камерними та

широкими закритими просторами. Це забезпечить почергове підвищення та зниження рівня гулкості та сформує акустичні орієнтири у просторі» [3].

Такі заходи необхідно провести, в першу чергу, в публічних зонах, у які слід установити вільний доступ (музей, кінотеатр, зелені зони в періоди, коли вони не використовуються як натурні майданчики у фільмуванні).

Усі публічно відкриті функції мають бути перенесені на рівень першого поверху для простішого доступу маломобільних груп (наприклад, зараз музей на кіностудії ім. О. Довженка міститься на рівні другого поверху). Розробка плану проведення публічних подій на території функціонально урізноманітнить кіностудію та створить новий осередок громадського простору в місті, який стане невіддільною частиною сучасного міста.

Окремою складовою розвитку кіностудій може стати створення творчих просторів для молоді, наприклад, Dovzhenko Movie Space для кіностудії ім. О. Довженка, або Odesa Movie Space при Одеській кіностудії (функціональний аналог YouTube Space), де кінолюбители та блогери зможуть знімати, монтувати та публікувати свій контент, а також прослуховувати лекції від відомих режисерів.

Кіностудія ім. О. Довженка також має значну зелену зону в недоглянутому стані. Вона включає пересохлий ставок, який можна перетворити, наприклад, на амфітеатральний простір для вуличних виступів [5].

За умови розширення публічного доступу до кіностудій необхідно передбачити розширення зони паркування автомобілів. Світовий досвід діяльності кіностудій з частиною зон, відкритих для широкого загалу, передбачає площу паркувань в межах 10...35 % від загальної площі студії [6]. На українських студіях цей показник наразі значно нижчий.

Висновки.

Керівництва державних кіностудій України намагаються самостійно актуалізувати функціональне наповнення

своїх студій. Однак більшість таких модернізацій мають скоріше хаотичний характер.

Відтак, є необхідність розроблення цілісної стратегії функціональної актуалізації для кожної державної кіностудії з урахуванням її наповнення, розташування

в структурі міста та функціонального оточення. Це дозволить перетворити пасивні закриті виробничі зони в центральних районах міст на частково відкриті активні рекреаційно-креативні простори та урбаністичні культурні вузли.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДБН В.2.2-40:2018. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. Вид. офіц. Київ : Мінрегіонбуд України, 2019. 68 с. (Державні будівельні норми України).
2. Історичні карти Києва. URL: <http://toursdekiev.com.ua/uk/map>
3. Комаров К. О., Комаров М. О. Доступність об'єктів кіностудій для осіб з вадами зору. *Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури*. 2020. № 4. С. 68–73. URL: <http://visnyk.pgasa.dp.ua/issue/view/12826>
4. Комаров К. О. Прийоми архітектурної композиції в контексті формування незорових орієнтирів. *Українська академія мистецтва*. 2017. Вип. 26. С. 149–159. URL: <https://naoma-science.kiev.ua/index.php/journal/issue/view/13>
5. Комаров М. О. Актуалізація територій кіностудій в урбаністичній структурі міст. *Інновації в архітектурі та дизайні: зб. тез допов. I міжнар. наук.-практ. конф.* Київ : Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури. (м. Київ, 25–26 травня 2022). С. 8–10.
6. Комаров М. Урбаністичний аспект у творенні українського кінопростору. *Українська академія мистецтва*. 2016. Вип. 25. С. 303–311. URL: <https://naoma-science.kiev.ua/index.php/journal/issue/view/12>
7. Корошенко К. Р., Гаруст Ю. В. Адміністративно-правове регулювання кіноіндустрії в Україні. *Правові горизонти*. 2019. Вип. 19 (32). С. 101–106. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/78469>
8. План міста Києва [1923]. Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/dlib/item/0000160>

REFERENCES

1. *DBN B.2.2-40:2018 Inklusyivnist' budivel' i sporud. Osnovni polozhennya*. [SCN B.2.2-40:2018. Inclusiveness of buildings and structures. Substantive provisions]. Official edition. Kyiv : Ministry of Regional Construction of Ukraine, 2018, 68 p. (State Building Codes of Ukraine). (in Ukrainian).
2. *Istorychni karty Kyieva* [Historical maps of Kyiv]. URL: <http://toursdekiev.com.ua/uk/map> (in Ukrainian).
3. Komarov K.O. and Komarov M.O. *Dostupnist' ob'yektiv kinostudiy dlya osib z vadamy zoru* [Availability of film studios for the visually impaired people]. *Visnyk Prydniprov's'ka State Academy of Civil Engineering and Architecture*. 2020, iss. 4, pp. 68–73. (in Ukrainian). URL: <http://visnyk.pgasa.dp.ua/issue/view/12826>
4. Komarov K.O. *Pryyomy arkhitekturnoyi kompozytsiyi v konteksti formuvannya nezorovykh oriyentyriv* [Techniques of architectural composition in the context of the formation of non-visual landmarks]. *Ukrayins'ka akademiya mystetstv* [Ukrainian Academy of Arts]. 2017, iss. 26, pp. 149–159. (in Ukrainian). URL: <https://naoma-science.kiev.ua/index.php/journal/issue/view/13>
5. Komarov M.O. *Aktualizatsiya terytoriy kinostudiy v urbanistychniy strukturi mist* [Actualization of the territories of film studios in the urban structure of cities]. *Innovatsiyi v arkhitekturi ta dizayni : zbirnyk tez dopovidey I mizhnarodnoy naukovy-praktychnoy konferentsiyi* [Innovations in Architecture and Design : coll. of abstracts of reports 1st International Scientific and Practical Conference]. *Natsional'na akademiya obrazotvorchoho mystetstva i arkhitektury* [National Academy of Fine Arts and Architecture]. Kyiv, May 25–26, 2022, pp. 8–10. (in Ukrainian).
6. Komarov M. *Urbanistychnyy aspekt u tvorenni ukrayins'koho kinoprostoru* [Urban dimension in the creation of Ukrainian film production spaces]. *Ukrayins'ka akademiya mystetstv* [Ukrainian Academy of Arts]. 2016, iss. 25, pp. 303–311. (in Ukrainian). URL: <https://naoma-science.kiev.ua/index.php/journal/issue/view/12>
7. Koroshchenko K.R. and Harust Yu.V. *Administratyvno-pravove rehulyuvannya kinoindustriyi v Ukrayini* [Administrative and legal regulation of the film industry in Ukraine]. *Pravovi horyzonty* [Legal horizons]. 2019, iss. 19 (32), pp. 101–106. (in Ukrainian). URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/78469>
8. *Plan mista Kyieva [1923]*. [Plan of the city of Kyiv [1923]]. *Tsyfrova biblioteka istoryko-kul'turnoyi spadshchyny, Natsional'na biblioteka Ukrayiny imeni V. I. Vernads'koho* [Digital library of historical and cultural heritage, National Library of Ukraine named after V. I. Vernadskyi]. (in Ukrainian). URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/dlib/item/0000160>

Надійшла до редакції: 23.09.2022.